

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Co/52/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7511218293
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Minxová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7511218293.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s. so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, proti žalovanej X. V., K.. X.XX.XXXX, O. B. Č., W. X, o zaplatenie 696,39 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 25. septembra 2012 č.k. 10C 108/2012 - 39 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom:

1/ uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 444,29 eura spolu s 9% úrokom z omeškania ročne od 14.4.2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

2/ v prevyšujúcej časti návrh zamietol,

3/ vyslovil, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak o žalobe, ktorou žalobca žiadal uložiť povinnosť žalovanej zaplatiť mu 696,39 eura s príslušenstvom. Uplatnená peňažná pohľadávka pozostávala z istiny úveru 444,29 eura, zmluvného úroku vo výške 197,63 eura, poplatku za výber z bankomatu 4,58 eura, zmluvnej pokuty 23,02 eura, sankčného úroku vo výške 3,02 eura, mesačného poplatku za vedenie účtu vo výške 23,85 eura, ako i úroku z omeškania vo výške 0,024% denne z istiny 444,29 eura od 14.4.2010 do zaplatenia.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX poskytol žalovanej úver vo výške 20.000,- Sk, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať po dobu 24 mesiacov v mesačných splátkach po 1199,- Sk pri ročnej úrokovej miere nákladov 44,90 eura. Zároveň mala žalovaná so žalobcom uzatvoriť i zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru č. XXXXXXXXXXXX prostredníctvom úverovej karty podľa podmienok stanovených v Úverových podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, na základe ktorej mal byť žalovanej poskytnutý revolvingový úver s úverovým rámcom 995,82 eura, ktorý bola oprávnená čerpať prostredníctvom úverovej karty. Pretože žalovaná podmienky zmluvy nedodržala a so splácaním splátok sa oneskorila, žalobca výzvou zo dňa XX.X.XXXX zosplatnil celý úver vo výške 696,39 eura. Táto suma pozostávala z istiny úveru 444,29 eura, zmluvného úroku vo výške 197,63 eura, poplatku za výber z bankomatu v sume 4,58 eura, zmluvnej pokuty v sume 23,02 eura, sankčného úroku v sume 3,02 eura a mesačného poplatku za vedenie účtu v sume 23,85 eura. Podľa všeobecných obchodných podmienok sa v prípade oneskorenia s úhradami splátok úveru po dobu dlhšiu ako sedem dní mala žalovaná zaviazat' zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 0,08% z

dĺžnej sumy za každý začatý deň omeškania, ako i jednorázovú zmluvnú pokutu vo výške 8% zo sumy, so zaplatením ktorej by bola v omeškani a tiež v prípade omeškania so zaplatením aspoň dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, zaplatiť celý čerpaný úver na požiadanie žalobcu.

Po právnom posúdení veci podľa § 23 a) ods. 1 a 2 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení zákona č. 616/2004 Z.z., § 2 písm. a) a b), § 4 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení zák. č. 568/2007 Z.z., § 37 ods. 1, § 40 ods. 1, § 52 ods. 1 až 3, § 53 ods. 1, 4 a § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v spojení s čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5 Smernice rady č. 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, dospel k záveru, že účastníci uzavreli individuálne špecifikovanú zmluvu o úvere, avšak jej podpisom k vzniku paralelného úverového vzťahu automaticky nedošlo, keďže zmluva nespĺňala náležitosti určené § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 258/2001 Z.z. a pre nedodržanie písomnej formy zmluvy, potom neexistuje ani dohoda o výške úroku z úveru, o výške úroku z omeškania, o zmluvnej pokute, či poplatkoch, ktoré tvoria súčasť žalobou uplatneného peňažného nároku. Ten potom posúdil podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a sumu 444,29 eura priznal žalobcovi z titulu vydania bezdôvodného obohatenia.

Výrok o príslušenstve priznanej peňažnej pohľadávky odôvodnil aplikáciou ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z..

Výrok o zamietnutí žaloby nad túto sumu odôvodnil konštatovaním, že nároky vyplývali z neplatne uzavretej zmluvy.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku v časti, ktorou súd zamietol návrh v prevyšujúcej časti a proti výroku o trovách konania podal včas odvolanie žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. d) O.s.p.. Navrhol zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach a vec v týchto častiach vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Predovšetkým namietol záver prvostupňového súdu o neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere pre nedostatok písomnej formy tvrdiac, že žiaden právny predpis nezakazuje možnosť, aby na základe jednej písomnej úverovej zmluvy bolo dojednaných viacero úverov. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo mu zákon neukladá (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR). Uviedol, že podpísaním úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX žalovaná súhlasila aj s ustanoveniami zmluvy o revolvingovom úvere I. a II., ktorá síce nadobudla platnosť, ale jej účinnosť nastala až okamihom aktivovania karty, ku ktorému mohlo dôjsť (a došlo) až slobodným a vážnym prejavom jej vôle, a to zavolaním na určené telefónne číslo, uvedením jej identifikačných údajov a aktivovaním karty prostredníctvom operátora, či automatického telefónneho centra. Karta bola žalovanej zaslaná spolu s predzmluvným formulárom a informáciami o spôsobe čerpania úveru prostredníctvom karty i sadzovníkom poplatkov za služby. Ním predložený prehľad o čerpaní a splácaní úveru svedčí o tom, že žalovaná doručení kartu aktivovala podľa jeho pokynu a následne revolvingový úver čerpala, čím prejavila vôľu vstúpiť do zmluvného vzťahu zo zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru. Uviedol, že posudzovaná zmluva o revolvingovom úvere je platná, pretože má písomnú formu a záväzkový vzťah je v nej individualizovaný v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z.z., v znení platnom ku dňu uzavretiu zmluvy. Jej text je totiž uvedený na líčnej strane úverovej zmluvy a jej neoddeliteľnou súčasťou sú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., uvedené na rube tejto listiny a na samostatnom liste. Vytkol preto prvostupňovému súdu tiež jeho záver o neexistencii dohody strán o výške úroku z úveru, o výške úroku z omeškania, o zmluvnej pokute, či poplatkoch. Upriamil pritom pozornosť na § 1, § 2, § 5 a § 10 Úverových zmluvných podmienok a poukázal na i vyjadrenie generálnej advokátky Verica Trstenjak vo veci C-453/10.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

Nakoľko žalobca napadol len výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a súvisiaci výrok o trovách konania, právoplatnosť výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi istinu 444,29 eura s príslušenstvom odvolaním nebola dotknutá (§ 206 ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd na základe podaného odvolania vec podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti aj s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že v posudzovanej veci nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie a ani pre zmenu rozsudku súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, ale rozsudok je potrebné v napadnutej časti zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Z obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplataenia zostatku nesplateného spotrebiteľského úveru s odôvodnením, že žalovaná prostredníctvom splátok, vrátane predčasného splatenia úveru, neuhradila celý zostatok poskytnutého spotrebiteľského úveru. Z formy a obsahu zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mal žalobca už vopred pripravený a dopisoval do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa žalovanej, pričom žalovaná obsah tejto zmluvy žiadnym podstatným spôsobom nemohla ovplyvniť, a ani neovplyvnila.

V čase rozhodovania prvostupňového súdu síce platil už zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 11. júna 2010, avšak jeho prechodné ustanovenia (§ 25 ods. 1 až 4) riešia použitie doterajšieho zákona č. 258/2001 Z.z.. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa tak spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak.

Z tohto pohľadu správne súd prvého stupňa pri rozhodovaní postupoval, keď aplikoval na zistený skutkový stav ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii, v znení účinnom v čase vzniku posudzovaného právneho vzťahu, t.j. v znení zákona č. 568/2007 Z.z.. (ďalej len zákon č. 258/2001 Z.z.).

Vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred právnou úpravou všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je (bolo) nevyhnuté právny vzťah medzi účastníkmi konania, založený predmetnou zmluvou o úvere, posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka).

Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na zásadu autonómie vôle strán a z toho odvodenú zásadu zmluvnej slobody, ktorá je jedným z hlavných princípov záväzkového práva, odvolací súd pripomína, že v posudzovanej veci sa jedná o úver spotrebiteľský. Pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nesmú obsahovať neprijateľné podmienky a nejasnosť alebo nezrozumiteľnosť zmluvných dojednaní nesmie byť na ťarchu spotrebiteľa. Samotným východiskom je pritom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zo stretu autonómie vôle a z myšlienky rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, t.j. spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Zákonodarca sa preto túto faktickú nerovnosť pokúsil vyrovnáť cestou práva, a to formou obmedzenia autonómie vôle, v zmysle ktorej každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd). I uplatnenie obchodných podmienok potom nie je neobmedzené, pretože právna úprava stanovuje jej základné limity.

Tieto limity stanovoval v čase vzniku posudzovaného zmluvného vzťahu účastníkov (o.i.) i zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý správne na danú vec aplikoval prvostupňový súd.

Pretože ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ktorej účelom je (a bolo) poskytnúť spotrebiteľovi primeranú ochranu vyplývajúcu z ustanovení o spotrebiteľskom práve, spadá medzi jednu zo zdieľaných politík Európskej únie, správne súd prvého stupňa na vec nahliadal tiež z pohľadu unijného práva, a ako interpretačné pravidlo na posudzovaný spotrebiteľský vzťah správne využil Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Pokiaľ ale prvostupňový súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol len s odôvodnením, že „nároky zamietol, keďže vyplývali z neplatne uzavretej zmluvy“ a z odôvodnenia rozsudku v tejto jeho napadnutej časti nie je zrejmé, aký „nachádzal“ výklad ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona č. 258/2001 Z.z., v znení účinnom v dobe uzavretia zmluvy medzi účastníkmi konania, pri reflektovaní i na obsah a účel unijnej ochrany spotrebiteľa obsiahnutej v ním citovanej smernici, zaťažil konanie a následne rozhodnutie (v tejto časti) takou vadou konania, na ktorú odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti, keďže mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

O vadu konania, ktorá je významná z hľadiska § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., pritom ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V danom prípade prvostupňový súd nerešpektoval dôsledne svoju povinnosť, vyplývajúcu z práva na spravodlivý proces, vytvoriť pre účastníkov konania procesný priestor k tomu, aby sa vyjadrili k tvrdeniam protistrany a náležite posúdili nimi tvrdené a uplatňované skutočnosti. Uvedené znamená jednak povinnosť súdu umožniť účastníkom účinné uplatňovanie námietok a argumentov, jednak jeho povinnosť sa s týmito námietkami a argumentmi, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodovanie, presvedčivo v odôvodnení vysporiadať (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08). Účastník konania má totiž právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Štruktúra práva na odôvodnenie je pritom rámcovo upravená v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáha a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V citovanom zákonom ustanovení sú uvedené základné náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku, medzi ktoré patrí aj povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia. Nárok, event. čiastkové nároky uplatňované v konaní, je povinný právne posúdiť, teda vykonať hmotnoprávnu kvalifikáciu nároku. Takáto právna kvalifikácia nároku je významná predovšetkým pre potrebu posúdenia, či nárok navrhovateľa je v súlade s konkrétnym hmotnoprávnym ustanovením, pod ktoré možno skutkové tvrdenia žalobcu podriaďiť.

Pretože sa súd prvého stupňa touto zásadou dôsledne neriadil, rozsudok s takto nedostatočným odôvodnením preskúmaného výroku znemožňuje odvolaciemu súdu posúdiť, či je so zreteľom na žalobcom uplatnené odvolacie dôvody správny a podrobiť ho odvolaciemu prieskumu z hľadiska obsahu odvolacích námietok žalobcu, pri súčasnom rešpektovaní zásady dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania (§ 9 ods. 1, § 10 ods. 1 O.s.p.). Rovnako znemožňuje žalobcovi i žalovanému právne relevantným spôsobom reagovať na právne závery súdu prvého stupňa, preto takýmto postupom bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom, čo je podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. vždy dôvod na zrušenie rozsudku odvolacím súdom.

Predovšetkým z týchto dôvodov odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietavej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa v intenciách uvedeného odstrániť vyššie označenú procesnú vadu, v označenej časti opätovne rozhodnúť, prihliadnuť pritom na všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyplynuli zo všetkých vykonaných dôkazov, ako aj na skutočnosti, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné (§ 153 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 132 O.s.p.) a v nadväznosti na to sa vysporiadať dôsledne i s relevantnými tvrdeniami žalobcu v odvolaní a rozhodnutie odôvodniť tak, aby malo všetky náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a mohlo byť predmetom odvolacieho prieskumu.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č.757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.